

Tekst kaderdebat GroenLinks 4 juli 2023

Voorzitter,

“Cash rules everything around me” rapte de Wu-Tang Clan, in 1993 op hun legendarische debuutalbum, over een wereld vol armoede waarin er juist geen geld is en waar de zoektocht naar geld levens kapot maakt. Een wereld waar de overheid afwezig is en mensen aan hun lot worden overgelaten. Vandaag staat, zoals altijd bij het kaderdebat, het geld centraal. Gelukkig is onze wereld niet zo extreem als de wereld van de Wu-Tang Clan. Maar we zien halverwege het jaar wel een perspectief met een minder positief beeld dan wat wij bij de afgelopen begroting zagen. We zien onder andere dat het rijk ons minder compenseert dan we gehoopt hadden. Dat is een tegenvaller. En dat vraagt om financiële behoedzaamheid. Toch moeten we niet alleen kijken naar het hier en nu: we moeten ook behoedzaam zijn naar onze toekomst. Juist om die wereld waarover de Wu-Tang Clan rapt te voorkomen. Want voor GroenLinks blijft voorop staan dat we moeten blijven investeren in een gezonde toekomst van onze stad. Dat betekent nu niet meteen vol op de rem gaan staan, maar soms een beetje gas terugnemen en behoedzaam de weg vervolgen.

Sinds de begrotingsbespreking van afgelopen november zijn de uitdagingen niet minder groot geworden. We leven nog steeds in een onzekere wereld. Een wereld waarin we moeten blijven zoeken naar een eerlijke verdeling van de welvaart en een eerlijke verdeling van onze ruimte en van woningen. De onzekere wereld van nu maakt ook de wereld van straks, onze toekomst, onzeker. Want als het nu al zo moeilijk is om een betaalbaar huis te vinden. Als nu al zoveel mensen moeite hebben het hoofd boven water te houden. Als we nu de effecten van de klimaatcrisis al voelen. Hoe ziet onze toekomst er dan uit? Is er dan nog wel een leefbaar Rijswijk? Voor onszelf, voor onze kinderen en voor onze kleinkinderen.

Voorzitter, tijdens het begrotingsdebat zeiden we het ook al, deze tijden vragen om een actieve overheid. Een overheid die werkt aan een Rijswijk dat in de toekomst ook leefbaar en gezond is. En als wij dan naar een gezonde en leefbare toekomst van Rijswijk kijken, dan bedoelen wij daarmee 5 dingen. Tegelijkertijd is dat ook de blik waarmee wij naar de halfjaarstukken hebben gekeken.

Op de eerste plaats betekent dat voor ons een welvarend en leefbaar Rijswijk. Niet alleen materieel welvarend, maar welvarend in de breedste zin van het woord. Dat is een ecologisch gezonde stad met veel biodiversiteit waar voldoende plek is voor mens, plant en dier. Een stad waar het niet te heet en te droog is. Waar de lucht schoon is. Een stad waar er genoeg toegankelijke maatschappelijke voorzieningen zijn voor iedereen. Een stad die duurzaam bereikbaar is met ruimte voor de voetganger en de fietser en goed openbaar vervoer. Kan het college reflecteren op hoe we met alle ontwikkelingen en bouwactiviteiten in de stad die duurzame bereikbaarheid waarborgen.

Op de tweede plaats is dat een Rijswijk waar iedereen welkom is. Dat betekent op de eerste plaats dat iedereen er een betaalbare en veilige woning kan vinden. We zijn in dat licht blij met de aanpassing van de huisvestingsverordening en de uitwerking van de Pandbrigade. Maar er is nog veel te doen. Kan het college in dat licht bijvoorbeeld aangeven wanneer er een aanpak ligt om in Rijswijk het percentage sociale woningen op 30% te houden? En wanneer komt nu eindelijk de verordening opkoopbescherming en zelfbewoningsplicht naar de gemeenteraad?

Op de derde plaats is dat een stad waar iedereen gelijke toegang heeft tot energie. Het betekent volle vaart achter de energietransitie. Wij zijn in dat licht ook heel erg blij met de voortvarende manier waarmee ons amendement bij de begroting voor een isolatieprogramma, gericht op huiseigenaren die minste financiële armslag hebben om hun huis te isoleren, door het college is uitgewerkt. We hebben veel vertrouwen in de uitvoering van dat programma.

Op de vierde plaats is dat een Rijswijk met gelijke kansen voor iedereen. Dat is een samenleving waar we oog hebben voor elkaar. Waar de plek waar je wieg staat geen invloed heeft op je kansen. In dat kader zijn wel heel erg te spreken over de voortvarende wijze waarmee het college aan de slag is met het jeugdbeleid. De overtuiging die we daar zien geeft ons vertrouwen dat we op dat terrein met het juiste bezig zijn.

Tot slot is dat een toekomst waarin we weer vertrouwen in elkaar hebben en het vertrouwen in de overheid is hersteld. Dat is een toekomst met een transparante, toegankelijke en beschikbare overheid. Waar inwoners begrijpen waarom de keuzes gemaakt worden die gemaakt worden. Waar inwoners geen klanten zijn, maar gewoon inwoners die wij als overheid dienen. We zijn daarom blij met de dienstverleningsstrategie die het college heeft opgesteld. Wel, voorzitter, zijn we nog steeds benieuwd hoe het college uitvoering gaat geven aan de uitspraak van de raad, in de motie "De gemeente is geen bedrijf", dat bewoners geen klanten zijn.

Er is het afgelopen half jaar hard gewerkt aan een gezonde toekomst van Rijswijk. Een aantal zaken heb ik hierboven al genoemd. Maar er is nog veel meer te noemen: zo komt er eindelijk vaart in de energietransitie en heeft het college uitmuntend werk gedaan in de regio door bijvoorbeeld veel geld binnen te halen voor de verbetering van de mobiliteit in de stad. GroenLinks complimenteert het college en het ambtelijke apparaat dan ook met het werk dat is gedaan. Want de druk is hoog en de opgaves die er liggen zijn niet eenvoudig.

Wij zien ook hoe serieus het college bezig is met het gezond houden van onze financiën. Wij hebben er dan ook alle vertrouwen in dat het college op een behoedzame manier doorgaat met de ingeslagen weg. En wij zien ook dat dit de komende tijd op een voorzichtige manier moet. Wij doen dan in dit kaderdebat ook geen voorstellen tot nog eens extra uitgaven. Wel roepen wij op toch vooral koers te houden.

Daarom dienen wij een aantal moties in die erop gericht zijn om de koers die we hebben ingezet vast te houden. Om te beginnen een voorstel om te gaan monitoren waar we als stad staan ten aanzien van de verduurzaming. Er worden goede stappen gezet, maar we meten nog niet waar we als stad staan. Het is belangrijk om daar zicht op te hebben en te houden. Wij dienen daarom de motie "Monitor duurzaamheid" in, waarin we oproepen tweemaal inzichtelijk te maken voor college, raad en inwoners waar we staan ten aanzien van de verduurzaming.

We gaan de komende jaren fors bouwen in Rijswijk. Dat is belangrijk, want er zijn betaalbare woningen nodig. Dat bouwen moeten we wel verstandig doen, op een manier die de stad leefbaar houdt. Daar is voldoende ecologische kwaliteit en groen voor nodig. Daar zijn gebouwen voor nodig die rekening houden met toegankelijkheid. Wij vinden het belangrijk dat goed voor ogen te houden en dienen daarom een motie in waarin we alvast aanbevelingen meegegeven worden voor het aankomende groenplan. En wij dienen een motie in om pro actief om te gaan met de nieuwe bouwnorm voor toegankelijkheid die er aan komt. Nu al rekening houden met verduurzaming en toegankelijkheid bespaart kosten en aanpassingen in de toekomst.

En als we het dan over bouwen hebben, dan is het niet alleen belangrijk de stad groen en leefbaar te houden, maar ook om na te denken over wat we willen bouwen. Dat beeld hebben we nu niet, behalve dat de markt bepaalt. Dat past eigenlijk niet meer in deze tijd waarin volkshuisvesting weer volop in de aandacht staat. Wij dienen daarom een motie in die oproept om met een volkshuisvestingsvisie te komen voor Rijswijk.

Tot slot hebben wij in het afgelopen jaar gezien hoe complex participatie is. Hoe belangrijk het ook is als bewoners weten waar ze wel invloed op hebben en waar niet. We zien dat het niet altijd duidelijk is voor bewoners. Het is al helemaal kwetsbaar als de participatie niet direct gedaan wordt door de gemeente maar door bijvoorbeeld een ontwikkelaar. En goede en duidelijke communicatie en

participatie is zo belangrijk voor het herstellen van het vertrouwen in de overheid. We merken het keer op keer. Wij dienen daarom een motie in die het college oproept om nu echt gevolg te geven aan een aantal nog niet opgepakte aanbevelingen uit de evaluatie van het participatiebeleid en als gemeente ook verantwoordelijkheid blijven te nemen voor de participatie in de stad te als de uitvoering bij een projectontwikkelaar ligt.

Voorzitter ik ga afronden. Op 3 april 1968 in zijn laatste speech, de dag voordat hij vermoord zou worden, zei Martin Luther King dat hij “op de bergtop had gestaan en dat hij het beloofde land had gezien, maar dat hij daar zelf waarschijnlijk nooit zou aankomen”. Het is een verwijzing naar het Bijbelse verhaal over Mozes, maar voor Martin Luther King ging dat beloofde land natuurlijk over een toekomst waar de kleur van je huid je kansen niet meer zou bepalen. Omdat hij de dag daarna vermoord zou worden zien sommigen er profetische woorden in. Martin Luther King als Mozes die sterft op een berg. Maar voor mij hebben die woorden van Martin Luther King altijd een heel andere betekenis gehad. Voor mij bedoelde hij dat je je altijd moet inzetten voor een rechtvaardiger en eerlijker toekomst, ook al maak je die toekomst zelf niet mee en pluk je er zelf niet de vruchten van. Je bent niet op aarde voor jezelf, je bent er om er voor te zorgen dat toekomstige generaties in een leefbare en rechtvaardige wereld leven. Laten we met dat idee in gedachte op een behoedzame manier verder gaan op de weg die we het afgelopen jaar hebben ingeslagen. Op weg naar een groen, gezond en rechtvaardig Rijswijk voor onze toekomstige generaties.